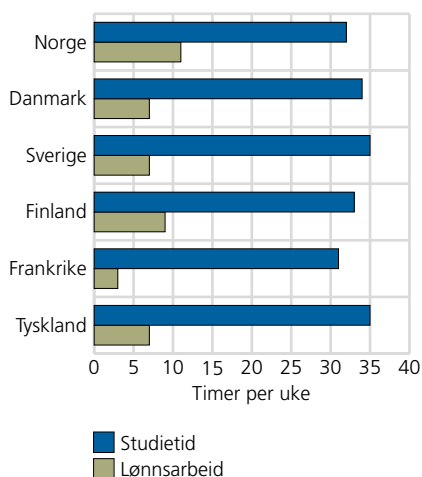

Norske studenter bruker minst tid på studiene

Norske bachelorstudenter bruker i gjennomsnitt 32 timer på studiene og 11 timer på lønnet arbeid ukentlig. En internasjonal sammenligning viser at svenske og danske studenter studerer noe mer, henholdsvis 35 og 34 timer, og jobber mindre, 7 og 8 timer i uken. Halvparten av norske bachelor- og masterstudenter, sett under ett, jobber ved siden av studiene, ifølge foreløpige tall fra studentundersøkelsen Eurostudent V.

Kurt Jonny Einarsen

Figur 1. Bachelorstudenters studier og lønnsarbeid en gjennomsnittsuke. Utvalgte europeiske land. Studenter som ikke bor hjemme med sine foreldre. Timer per uke. 2013

Kilde: Foreløpige data fra Eurostudent V, 2014.

Kurt Jonny Einarsen er statsviter og seniorrådgiver i Statistisk sentralbyrå, Seksjon for utdanningsstatistikk. (kei@ssb.no)

Hvert tredje år gjennomføres en stor internasjonal undersøkelse om studenters levekår, under navnet Eurostudent (se tekstboks). Høsten 2013 deltok 27 land, deriblant Norge, i den femte undersøkelsen. Resultatene vil bli publisert i februar 2015.

Undersøkelsen gir et meget omfattende datagrunnlag om den sosiale dimensjonen ved studier innenfor høyere utdanning. Sentrale tema er studenters sosiale bakgrunn, hvor raskt de blir ferdig med utdanningen (såkalt gjennomstrømning), deres inntekt, boforhold, tidsbruk på studier og lønnet arbeid, tilfredshet med studiene, internasjonal mobilitet og levekår til utsatte grupper (se tekstboks).

Denne artikkelen presenterer utvalgte resultater fra en liten del av undersøkelsen, den som omhandler studenters tidsbruk på studier og lønnsarbeid. Tall for Norge er supplert med foreløpige data fra eurostudent for Sverige, Danmark, Finland, Frankrike og Tyskland (se figur 1).

Studenter like mye som i 2010 ...

Nye tall fra Eurostudent V viser at norske studenter som ikke bor hjemme med sine foreldre, brukte 29 timer i uken på studier i 2013. Disse tallene gjelder for alle studenter som ikke bodde hjemme hos sine foreldre. Studietiden var fordelt på 12 timer til organisert læring (se tekstboks) og 17 timer til egenstudier. Dette er nøyaktig samme timefordeling som i forrige eurostudentundersøkelse fra 2010 (NIFU 33/2011).

Dette er også omtrent den samme tidsbruken som norske studenter rapporterte i det såkalte studiebarometeret til Nasjonalt organ for kvalitet i

Undersøkelsen Eurostudent V

Den norske delen av Eurostudent V ble gjennomført blant et representativt utvalg på 8 000 norske studenter høsten 2013. Over 3 400 studenter svarte på undersøkelsen, noe som ga en svarprosent på 44 prosent. Statistisk sentralbyrå (SSB) har ansvaret for å gjennomføre den norske delen av undersøkelsen. Norge har tidligere deltatt i Eurostudent IV (2010), Eurostudent III (2007) og Eurostudent II (2004). Hovedresultatene fra Eurostudent V vil bli publisert i en internasjonal rapport i februar 2015. I tillegg vil SSB publisere en nasjonal rapport med hovedresultater i et internasjonal perspektiv.

Organisert læring og egenstudier

Med organiserte læringsaktiviteter menes for eksempel undervisning, forelesninger, seminarer og veiledning, mens med egenstudier menes forberedelser, lesing, oppgaveskriving, kollokviegrupper.

utdanningen (NOKUT). Her oppga studentene at de brukte 28 timer i uken på studier, hvorav 13 til organiserte læringsaktiviteter og 15 til egenstudier (NOKUT 2014) (se tekstboks). Hvor mye tid studentene i Norge bruker på studier, ser derfor ikke ut til å ha endret seg over tid.

... men bruker mer tid på lønnsarbeid

Samtidig ser norske studenter ut til å bruke mer tid på lønnsarbeid enn før. Timetallet har økt med tre timer, fra 12 timer i 2010 til 15 timer i uken i 2013 (se figur 2). Omfanget av lønnsarbeid ser ut til å ha blitt relativt stort blant studentene. Tallene omfatter imidlertid både heltidsstudenter og deltidsstudenter. Om lag 20 prosent av studentene oppga at de var deltidsstudenter, det samme som i forrige eurostudentundersøkelse.

Heltidsstudentene brukte i gjennomsnitt 9 timer i uken på å skaffe seg inntekt ved lønnsarbeid, mens de som var deltidsstudenter, brukte hele 31 timer i uken på lønnsarbeid. Økningen har vært størst blant deltidsstudentene. Våre tall for studenters tidsbruk til lønnsarbeid er høyere enn NOKUTs tall. I NOKUTs studiebarometer oppga heltidsstudenten 7 timer til lønnsarbeid i uken, 2 timer lavere enn i vår undersøkelse (NOKUT 2013).

Samlet brukte de norske studentene 44 timer i uken i 2013 på både studier og arbeid, 3 timer mer enn i 2010.

Norske masterstudenter jobber mest i Norden

De norske masterstudentene brukte 34 timer i uken på studier. Dette er litt mindre enn de svenske og danske studentene, som brukte henholdsvis 37 og 35 timer på sine studier. Forskjellene mellom de norske og svenske studentene er imidlertid så liten at det er usikkert om den er statistisk signifikant. De finske masterstudentene brukte minst tid på studier, 29 timer. Tyske og franske masterstudenter studerte like mye som de norske (se figur 3).

Det som fremfor alt skiller de norske studentene fra de andre, er at de bruker mer tid på lønnsarbeid ved siden av studiene. 14 timer i uken brukte norske masterstudenter på lønnsarbeid en gjennomsnittsuke. Bare de finske studentene brukte like mye tid på lønnsarbeid. Danske og svenske studenter brukte 9 timer i uken på dette. Franske studenter jobbet 6 timer ved siden av studiene, mens de tyske brukte 10 timer (se figur 3).

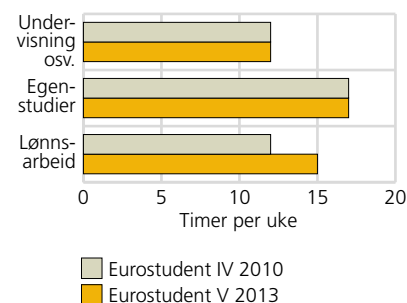
Som en følge av at norske masterstudenter bruker mye tid på lønnsarbeid, og også forholdsvis mye tid til studier, var det de norske studentene som hadde den lengste arbeidsuken. 48 timer i uken brukte norske masterstudenter på studier og lønnsarbeid til sammen. Til sammenligning brukte svenske og danske studenter 45 og 44 timer, mens franske studenter bare brukte 39 timer i uken.

Flittige ingeniørstudenter

Det er store forskjeller i studentenes tidsbruk mellom ulike typer studier. Studenter innenfor ingeniørfag bruker mer tid på sine studier enn studenter innenfor humaniora. Unntaket er Finland der studenter innenfor humaniora brukte 2 timer mer i uken på sine studier enn ingeniørstudentene.

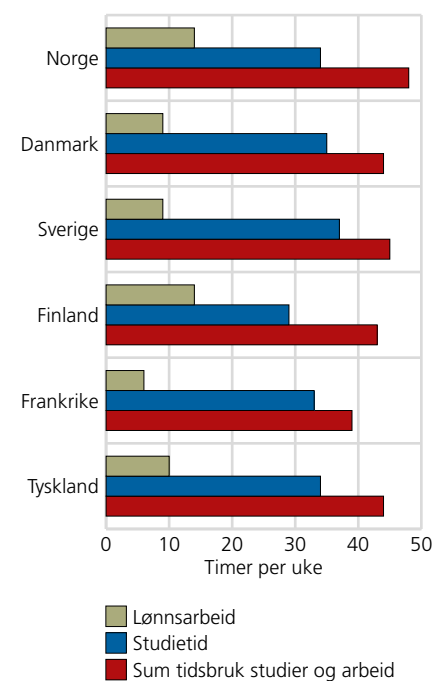
Norske bachelorstudenter som studerte ingeniørfag, brukte 40 timer i uken på studier. Det er 9 timer mer enn norske studenter bruker innenfor humaniora. I Danmark brukte ingeniørstudentene 10 timer mer på sine studier enn

Figur 2. Norske studenters tidsbruk på studier og lønnsarbeid en gjennomsnittsuke. Alle studenter som ikke bor hjemme med sine foreldre. 2010 og 2013. Timer per uke

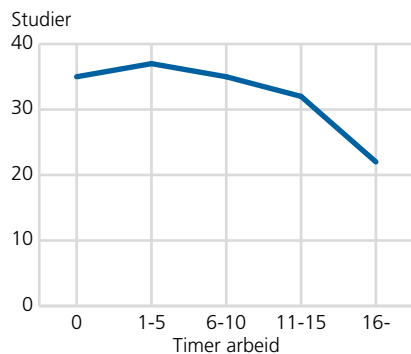
Kilde: Eurostudent IV, 2011 og Eurostudent V, 2014.

Figur 3. Masterstudenters tidsbruk på studier og lønnsarbeid en gjennomsnittsuke. Utvalgte europeiske land. Studenter som ikke bor hjemme med sine foreldre. 2013. Timer per uke

Kilde: Foreløpige data fra Eurostudent V, 2014.

Figur 4. **Antall timer brukt til studier, fordelt etter hvor mange timer studentene bruker på lønnsarbeid i uken. Alle studenter som ikke bor hjemme med sine foreldre. 2013¹**

¹ Tekst i figur endret 31. oktober 2014.

Kilde: Eurostudent V, 2014.

studenter innenfor humaniora, mens de franske ingeniørstudentene brukte hele 13 timer mer i uken på studier.

Norske og svenske ingeniørstudenter på bachelornivå brukte mest tid på sine studier blant de nordiske studentene, med 40 timer studier i uken. Bare franske ingeniørstudenter brukte litt mer tid, 41 timer, mens de tyske studentene brukte 38 timer.

Samtidig brukte de norske ingeniørstudentene 8 timer i uken på lønnsarbeid, mens svenskene brukte 4 og de franske bare 2 timer i uken på å skaffe seg inntekt. Bare de finske ingeniørstudentene brukte mer, 12 timer, men de brukte som nevnt klart minst tid på studier, 34 timer. Blant de seks landene vi har studentdata for, var det dermed de norske ingeniørstudentene som hadde den lengste samlede arbeidsuken, med 48 timer til studier og lønnsarbeid.

Jobb utover 10 timer i uken gir mindre tid til studier

Det å ha lønnet arbeid ved siden av studier kan gi studentene verdifull arbeidserfaring og ekstra tilskudd til privat økonomi. På den annen side kan arbeidet gå ut over studiene dersom det får for stort omfang. Det er derfor interessant å se på forholdet mellom lønnsarbeid og studietid.

I eurostudentundersøkelsene er det spurt om hvor mye tid studentene bruker på sine studier, fordelt etter hvor mye tid de bruker på lønnsarbeid. Dataene viser at arbeid inntil 10 timer i uken ikke har noen effekt på hvor mye tid som går til studier. Studenter som ikke har lønnet arbeid, brukte faktisk litt mindre tid på studier enn dem som jobber 1-5 timer i uken (se figur 4). Det er derfor ikke et en-til-en-forhold mellom tidsbruk til studier og tidsbruk til arbeid, noe

som understrekes i eurostudentundersøkelsens hovedrapport (Eurostudent 2011).

På den annen side har døgnet bare 24 timer. På et eller annet tidspunkt er det derfor slik at dersom studentene bruker mye tid på andre aktiviteter enn studier, vil det for de fleste gå ut over studiene. Blant dem som jobbet mest, det vil si mellom 11 og 15 timer per uke, og spesielt blant dem som jobber 16 timer og mer, ser vi en tendens til at de bruker mindre tid til å studere. De som jobbet 11-15 timer, brukte tre timer mindre på studiene sammenlignet med dem som ikke hadde lønnet arbeid. Tre timer mindre kan imidlertid sies å være en liten forskjell med tanke på antall timer brukt til lønnet arbeid.

Det er først i gruppen som jobbet 16 timer eller mer i uken vi ser et markant fall i tidsbruk på studier. Denne gruppen brukte 13 timer mindre på studier i uken enn dem som ikke hadde lønnsarbeid. Det kan derfor se ut til at rundt 11 timer er en viktig terskel for når lønnet arbeidet kan gå ut over tidsbruk til studier.

De norske heltidsstudentene brukte i gjennomsnitt 9 timer i uken til lønnsarbeid. Det betyr at tidsbruken til lønnsarbeid blant norske heltidsstudenter begynner å nærme seg det nivået studentene selv rapporterer at fører til redusert tidsbruk på studier. Samtidig ser vi at det er en tendens til at studenter på de studieretningene som bruker mest tid på sine studier, også er de som bruker minst tid på lønnsarbeid, og omvendt.

Flest studenter i Norge som jobber ved siden av studiene

Som nevnt var det norske studenter som jobbet flest timer ved siden av studiene blant de seks landene vi har foreløpige eurostudentdata for. Det var også blant de norske studentene at flest hadde lønnsarbeid ved siden av studiene, drøyt halvparten (51 prosent) i 2013. Også i Danmark og Frankrike var det en høy andel av studentene som jobbet ved siden av studiene, henholdsvis 50 og 46 prosent. I Sverige og Finland jobbet 33 prosent av studentene ved siden av studiene (se figur 5).

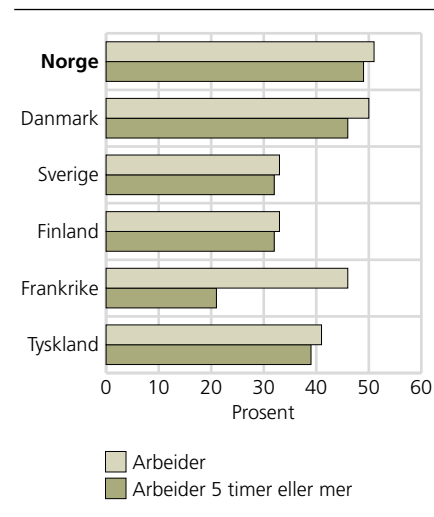
De norske studentene skiller seg også ut ved at mange jobber relativt mye. 49 prosent brukte fem timer i uken eller mer på lønnsarbeid. I Sverige og Finland gjaldt dette bare for 32 prosent av studentene, mens kun 21 prosent av studentene i Frankrike jobbet 5 timer eller mer i uken.

Ellers viser eurostudentundersøkelsen at studenter som har foreldre med høyere utdanning, i mindre grad arbeider ved siden av studiene enn dem som har foreldre uten høyere utdanning, og det gjelder i alle seks land. Blant de norske studentene var det for eksempel 57 prosent av dem som ikke hadde foreldre med høyere utdanning, som jobbet 5 timer eller mer i uken. Tilsvarende andel av dem som hadde foreldre med høyere utdanning, var 46 prosent.

Forskjeller etter foreldrenes utdanning

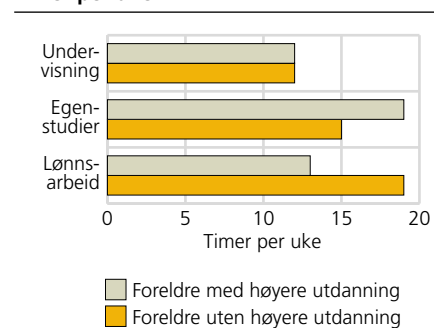
Eurostudentundersøkelsen viser også at norske studenter som har foreldre med høyere utdanning, brukte fire timer mer på egne studier i uken enn dem som har foreldre uten høyere utdanning. Samtidig brukte førstnevnte gruppe 5 timer mindre i uken til lønnet arbeid enn studenter fra familier uten høyere utdanning (se figur 6). Eurostudentundersøkelsens hovedrapport viser at dette mønsteret går igjen blant studentene i de fleste land i Europa (Eurostudent 2011).

Figur 5. Andel studenter som arbeider ved siden av studiene. Utvalgte europeiske land. 2013. Prosent

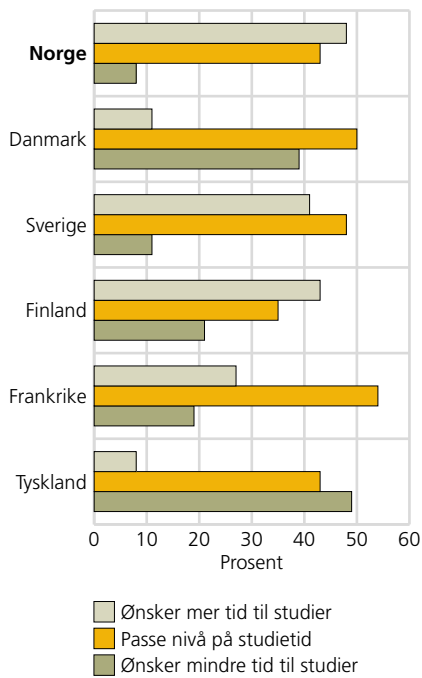
Kilde: Foreløpige data fra Eurostudent V, 2014.

Figur 6. Tidsbruk blant norske studenter, etter foreldres utdanningsnivå. 2013. Timer per uke

Kilde: Eurostudent V, 2014.

Figur 7. **Studentenes tilfredshet med tidsbruk på studier. Utvalgte europeiske land. 2013. Prosent**

Kilde: Foreløpige data fra Eurostudent V, 2014.

Referanser

Eurostudent IV (2011): National Profile of Norway.

Eurostudent (2011): Social and Economic Conditions of Student Life in Europe. Dominic Orr, Christoph Gwosc and Nicolai Netz.

Eurostudent V (2014): Foreløpige upubliserte nasjonale data for Norge, Sverige, Danmark, Finland, Frankrike og Tyskland.

NIFU (33/2011): Studiesituasjon og studentøkonomi, Norske resultater fra den europeiske studentundersøkelsen Eurostudent IV, Clara Åse Arnesen, Elisabeth Hovdhaugen, Jannecke Wiers-Jenssen og Per Olaf Aamodt.

NOKUT (2014): Studieinnsats. En analyse av resultater fra Studiebarometeret 2013, Stein Erik Lid.

Statistisk sentralbyrå, Eurostudent V (2014): Foreløpige nasjonale data for Norge, Sverige, og, Finland, Frankrike.

Mange norske studenter ønsker mer tid til studier

Eurostudentundersøkelsen omfatter også spørsmål om studentene er fornøyd med samlet arbeidsmengde, og om de ønsker å bruke mer tid på studier. De norske studentene ønsket i størst grad mer tid til studier, hele 48 prosent ønsket det. I Finland og Sverige gjaldt det for henholdsvis 41 og 43 prosent av studentene, mens i Danmark og Tyskland var det bare 11 og 8 prosent (se figur 7). Det kan være at den relativt høye andelen norske studenter som ønsker mer tid til studier, skyldes at de synes å bruke mest tid til lønnet arbeid blant Europas studenter.

Samtidig var det relativt få blant de norske studentene som mente at deres samlede arbeidsmengde til studier var «passe». 43 prosent oppga at de hadde passe tid til sine studier. Bare Finland hadde en lavere andel som oppga at deres arbeidsmengde var «passe» (se figur 7).

Vi har i denne artikkelen her gitt en liten smakebit på resultater fra eurostudentundersøkelsene angående tidsbruk blant studenter i Norge og noen andre europeiske land. De norske studentene skiller seg først og fremst ut ved at de bruker mer tid på lønnsarbeid, samtidig som de bruker litt mindre tid på studier, noe som spesielt gjelder bachelorstudentene.

Eurostudentundersøkelsene omfatter imidlertid langt mer data om tidsbruk etter flere variabler som kjønn, foreldres utdanningsbakgrunn, internasjonale studenter, og ikke minst data om andre områder, som studenters inntekt, sosiale forhold, trivsel og lignende. Dette vil bli videre utdypet i eurostudentundersøkelsenes internasjonale rapport og den nasjonale rapporten for Norge, som altså publiseres i februar og mai 2015.